

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

Att: Thomas Malla

Deres ref.

Vår ref.
15/1744-1 623.0/SIKV

Dato:
Oslo, 14.08.2015

LOs innspill til regjeringens bioøkonomistrategi

Bioøkonomibegrepet målbærer en visjon om komplett kretsløps-tankegang og totalutnyttelse av råvarer og restråstoff. Vårt fortrinn i Norge er kompetansen, innovasjonsevnen, omstillingsevnen og samarbeidsforholdene i norsk arbeidsliv. Den norske modellen med en likeverdig dialog og samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene vil være vårt fremste konkurransefortrinn også i overgangen til lavutslippssamfunnet og en fremtidig bioøkonomi. En bioøkonomistrategi må styrke verdiskapingen og arbeidsplassene og vri aktiviteten i mest mulig bærekraftig retning, gjennom innovasjon og utvikling i eksisterende bedrifter. Fremtidens bioindustri vil ikke oppstå av seg selv, men stå på skuldrene av dagens industri.

Norge har mange av forutsetningene for å lykkes med en satsing på biobasert næring, dersom en makter å utvikle ny lønnsom teknologi. Vi har naturressursene og kompetansen som kan utløse nødvendige innovasjoner. Vi har også de finansielle ressursene som skal til for å lykkes.

Både privat og offentlig forbruk må legges om for å redusere belastningen på klimaet. Biobaserte produkter og løsninger vil få en betydelig større plass i fremtidens næringsliv, og er sentrale byggesteiner i arbeidet for å løse verdens energi- og klimautfordringer. Biomasse fra jorda, skogen og havet kan omdannes til mat, energi og industrielle produkter. Alt som kan lages av olje kan også lages av biomateriale med langt mindre klimaspør, men det krever ny teknologi for å kunne realiseres.

Bruk av ressurser fra avfall, jordbruk, havbruk, fiske og skog til erstatning for nye råvarer kan gi et betydelig bidrag til klimagasskutt i sektorer utenfor kvotesystemet. Matavfall, avløpsslam, husdyrgjødsel og restavlinger kan med biologisk behandling utnyttes til produksjon av biogass, som kan erstatte fossilt drivstoff i transportsektoren, eller benyttes til andre energiformål.

En grønn skatte- og avgiftspolitikkk kan bidra til å vri det private forbruket. Offentlig sektor må gjennom sin innkjøpspolitikk, bidra både til teknologisk utvikling og til å sende viktige klimapolitiske signaler. LO forventer at det offentlige legger miljøledelsessystemer og

livssyklusanalyser til grunn for sine tilbud og tjenester, ikke minst innenfor transport, utdanningssystemet og bygg.

Globalt representerer bioøkonomien flere titalls tusen milliarder kroner i verdi og er i sterk vekst. Den er drevet fram av en rivende utvikling innen bioteknologien. Sektoren adresserer menneskehetens store utfordringer (mat, helse, energi, miljø, klima). Vårt sterkeste bidrag så langt, marin sektor, er løftet til globalt format. Samtidig er Norge blant de største innen maritim sektor, olje og gass. Dette har gitt oss et unikt handlingsrom som nå må utnyttes til å utvikle større diversitet og format innen bioøkonomien

Skog og tre

Markedene for vår tradisjonelle treforedlingsindustri forvitrer. Vi må finne alternative produkter for å utnytte skogressursene. Skognæringens utfordringer og muligheter er vurdert i utredningen Skog22. Tre er et godt konstruksjonsmateriale som kan erstatte mer energikrevende materialalternativer og gi forlenget binding av CO₂. Skal målet om utslippsfri transportsektor nås, er vi avhengig av biodrivstoff til lang- og tungtransport på vei, skipstrafikk og luftfart.

Skog 22-utvalget anslår i sin rapport at næringens omsetning kan firedobles fra 43 til 180 milliarder om tretti år og at næringen kan bidra til å redusere de nasjonale klimagassutslippene med om lag 20 prosent. Rapporten er etter vårt syn et viktig bidrag i arbeidet å utvikle den skogbaserte verdikjeden til å bli en bærebjelke i det grønne skiftet.

Næringen er opptatt av å gjøre sin del av jobben og er blant annet opptatt av å gjennomføre tiltak som reduserer næringens kostander, øker effektiviteten og innovasjonstakten. Skal kompetanse og arbeidsplasser i tilknytning til disse tiltakene styrkes, må også myndighetene være en aktiv medspiller for å sikre rammevilkår som gjør at eksisterende og nye bedrifter knyttet til verdikjeden kan utvikles. Aktørene i skog- og trenæringen må samarbeide tettere, og myndighetene må bidra med konkurransedyktige rammevilkår i hele verdikjeden, inkludert transport.

Den skogbaserte verdikjeden konkurrerer internasjonalt. Det er derfor viktig å ha konkurransevilkår som er sammenlignbare med andre land, i særdeleshet våre nærmeste konkurrentland, Sverige og Finland. For at denne næringen skal kunne bidra mer i framtidens bioøkonomi må det tiltak til:

- Omsetningspåbudet for biodrivstoff til veitrafikk trappes opp fra 5,5% til 10% innen 2020 ihht. Klimaforliket.
- Vurdere avgiftsfritak for 2. generasjons biodrivstoff basert på skog.
- Økte bevilgninger til FoU for å utvikle nye produkter, prosesser og teknologi. Økt investeringsstøtte for etablering av pilot og demonstrasjonsanlegg er særlig viktig i denne sammenheng.
- Avsetting av øremerkede midler til utbedring av flaskehalser på det fylkeskommunale og kommunale veinettet, slik at forskriftsendringen som tillater lengre og tyngre tømmertransporter skal få tilsiktet effekt.
- Utbygging av skogsbilveier.
- Bevilgningen til skogplanting til framtidig verdiskaping og som klimatiltak bør trappes opp i tråd med anbefalingen fra Miljødirektoratet.

Fiskerisektoren

Havet er en fornybar ressurs og må beskattes fornuftig. For at fiskeindustrien skal kunne utvikle seg videre og ta ny teknologi i bruk må det legges til rette for helårlig videreforedling og stabile arbeidsplasser. Da vil større andel av restråstoffet kunne utnyttes.

Restråstoff fra fiskeriene utgjør i dag en betydelig inntektskilde. En stor andel av restråstoffene blir i dag utnyttet, men det er fortsatt potensiale for å øke dette innafor alle områder av havbruk og fiskeri. Spesielt innenfor hvitfisknæringen, der over 40 prosent av restråstoffet ikke utnyttes bør det satses mer. Det bør stimuleres til å utvikle teknologi og systemer for å ta vare på, samt utnytte verdiskapingspotensialet i restråstoff/biprodukter. Mye av dette vil kunne spinne ut av foredlingsindustrien. Høsting av nye arter vil også bidra til bioøkonomien.

LO mener at det må satses mer på:

- Helårlig videreforedling av råstoff i Norge.
- Stimulere til at fiskerne og industrien utnytter restråstoffet.
- Økt FoU på bruk av restråstoff og høsting av nye arter.
- Fri tolladgang for bearbeidede produkter fra Norge til EU må prioriteres.
- Innføre ressursrente på fisk som eksporteres ubearbeidet ut av Norge

Landbruk

Målet om økt verdiskaping gjennom økt bærekraftig og sikker matproduksjon krever kunnskap og styrket forskningsinnsats. Matindustrien står overfor store utfordringer. Disse er relatert til matsikkerhet og endrede konkurranse- og rammebetingelser. Den påvirkes av WTO- og EU-regler, toll- og kvoteregler og føringer i landbrukspolitikken gjennom landbruksoppgjørene. I tillegg skjer utflytting av bedrifter, økende grensehandel og prispress fra dagligvarebransjen. Utover det å sikre industrien god tilgang til norske konkurransedyktige landbruksvarer, mener LO at et viktig mottiltak vil være å satse på produktforbedringer gjennom næringsmiddelrettet forskning og innovasjon, for å høyne kvalitet, mattrygghet, samt en effektiv norsk matproduksjon.

LO er opptatt av å bevare landbruket og matforedlingsbedrifter i Norge. Landbruk og matforedling er distriktsvennlig og det gir viktig sysselsetting i mange ledd. Norge bidrar med viktig utvikling av kompetanse for ren produksjon av mat i form av lite bruk av plantevernmidler og lavt forbruk av blant annet antibiotika. Norge ligger fremst i verden og bidrar med kompetanse innen avl, både for fisk, storfe og korn.

Vår kompetanse innen både grønn og blå sektor, er viktig for fortsatt sunn, effektiv og god matproduksjon i Norge. Kompetansen herfra er også en viktig eksportvare. Sterke miljøer og klynger for samhandling og videre utvikling er avgjørende for at denne sterke posisjonen skal videreføres nasjonalt og internasjonalt.

Å ivareta matproduserende bedrifter, fra bondegårder til slakteri, meieri, og andre foredlingsbedrifter, er viktig for den fremtidige bioøkonomien. Like viktig er å bygge opp under de kompetansemiljøene som utvikler produktene til de matproduserende bedriftene.

LO vil:

- Opprettholde en landbruksstruktur med produksjon over hele landet
- Etablere veksthus-senter for bioøkonomi i Norge

- Ha et forskningsløft for bioenergi/genetikk og bioøkonomi

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Hans-Christian Gabrielsen
(sign.)

Kenneth Sandmo
(sign.)

Saksbehandler: Sindre Kvil

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.